

Hoe verder met Venezuela na Amerikaanse inval?

Na de Amerikaanse verrassingsaanval op Venezuela, waarbij president Maduro werd ontvoerd naar de Verenigde Staten, rijst de vraag hoe Trumps aangekondigde veilige transitie eruitziet. Een terugkeer naar een democratie lijkt hoe dan ook ver weg.

Ynske Boersma 5 januari 2026 10:04 | Leestijd 4 minuten

Venezuela verkeert in grote onzekerheid sinds het Amerikaanse leger in de nacht van vrijdag op zaterdag de aanval op Venezuela opende, twaalf militaire doelen bombardeerde en president Nicolás Maduro en zijn vrouw Cilia Flores gevangennam, met de operatie die de naam "Absolute Resolve" (absolute oplossing) kreeg.

De ontvoering van de dictatoriale Maduro wordt toegejuicht door een groot deel van de Venezolanen. Meer dan een decennium van diepe economische en politieke crisis, corruptie en toenemende repressie leidde tot de exodus van bijna acht miljoen Venezolanen, een kwart van de totale bevolking. In veel steden buiten Venezuela ging de diaspora op zaterdag de straat op om zijn val te vieren.

Maar de grote vraag is wat er volgt op de Amerikaanse invasie, en wie daarbij de scepter zal zwaaien. Ondanks Donald Trumps woorden bij een persconferentie op zaterdag dat de VS het land gaan „runnen” tot er een „veilige en rechtmatige transitie” kan plaatsvinden, is het onduidelijk hoe de Amerikaanse president zich dat voorstelt. Herstel van de democratie kwam niet ter sprake in Trumps overwinningstoespraak, en ook regimeverandering lijkt vooralsnog geen voorwaarde voor de beoogde transitie.

Buitenspel

Zo lijkt hij te rekenen op de medewerking van Maduro's vicepresident en olieminister Delcy Rodríguez, die kort na gevangenneming van de president werd ingezworen als waarnemend president in Venezuela. Oppositieleider María Corina Machado, die al jaren strijdt voor politieke transitie en als Maduro's meest geloofwaardige politieke tegenstander wordt beschouwd, zette hij juist buitenspel door haar ongeschikt voor het leiderschap te noemen.

„Venezuela zal nooit meer een kolonie van wie dan ook zijn”

Delcy Rodríguez, waarnemend president Venezuela

De 56-jarige advocate Rodríguez heeft een lange staat van dienst binnen het regime. Ze diende als de rechterhand van Maduro's voorganger Hugo Chávez, en bekleedde de posten van minister van Buitenlandse Zaken en Olie. Volgens persbureau Reuters verwachten Trumps adviseurs dat Rodríguez buigbaar of pragmatisch genoeg is om de VS ter wille te zijn in een politieke transitie en om de deuren open te zetten voor Amerikaanse oliebedrijven.

Rodríguez toonde zich echter strijdvaardig. In haar eerste toespraak als nieuwe regeringsleider veroordeelde ze de ontvoering van Maduro als „gewapende agressie van extremisten” en eiste ze zijn vrijlating. „Venezuela zal nooit meer een kolonie van wie dan ook zijn”, aldus Rodríguez. In een reactie veranderde Trump zijn toon en dreigde Rodríguez met „het betalen van een zeer hoge prijs, waarschijnlijk hoger dan Maduro”, indien zij niet meewerkt met de Amerikanen, stelde de president in een interview met The Atlantic.

Venezolanen in Caracas betuigen steun aan de ontvoerde president Nicolás Maduro. beeld AFP, Juan Barreto.

Criminele organisaties

Hoe dan ook, Trumps aankondiging dat de VS de macht overnemen in Venezuela is vooralsnog niet meer dan retoriek. Ook met Maduro in een Amerikaanse gevangenis behoudt zijn regime op dit moment de macht. Het Venezolaanse leger heeft eveneens zijn steun uitgesproken voor Rodríguez. Die steun is cruciaal: het leger heeft grote politieke en economische macht in Venezuela, en staat bekend als zeer corrupt.

Weinig legerleiders zitten te wachten op een democratische transitie. Hetzelfde geldt voor de Colombiaanse guerrillabeweging ELN, afsplitsingen van de FARC en andere criminele organisaties die grote macht hebben in Venezuela, waar ze zich verrijken met drugshandel, smokkel en illegale mijnbouw.

Daarbij is het de vraag of andere kopstukken van het bewind zich laten onderwerpen door het „imperialistische regime” dat de afgelopen 27 jaar het bestaansrecht vormde voor de socialistische revolutie.

Verschillende regeringsleiders in de regio hebben zich uitgesproken tegen de Amerikaanse inval. Gustavo Petro, de linkse president van buurland Colombia, roept op tot het respecteren van het internationaal recht. Ook de Braziliaanse Lula da Silva veroordeelde de bombardementen, die volgens hem een „extreem gevaarlijk precedent voor de gehele internationale gemeenschap scheppen”. Hij waarschuwt dat het „aanvallen van landen, in strijd met het internationale recht, de eerste stap is naar een wereld van geweld waarin het recht van de sterkste geldt”. Mexico, Chili en Costa Rica riepen eveneens op tot vreedzame oplossingen.